

Asia: VN/16052/2021

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportti

Lausunnonantajan lausunto

Miten työryhmän raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita alan jälleenrakennuksen ja vahvistamisen tarve huomioiden?

Työryhmän laatima raportti sanoittaa kulttuurialan nykytilannetta hyvin, vaikka sen haasteet ovat olleet tiedossa myös ennen pandemiaa. Raportissa tunnistetaan laajempia ongelmakohtia, kuten tarve yhteiskunnan "asennemuutokseen" kulttuuria kohtaan, ja siinä nostetaan esiin myös rakenteellisia ja toimintakulttuuria koskevia ongelmia, jotka ovat kärjistyneet pandemian myötä. Työryhmän ehdotukset ovat selkeitä, perusteltuja ja rakentavia.

Yhdymme Työväen Näyttämöiden Liiton lausunnossa esitettyyn toiveeseen, että kulttuurin "kuluttamisen" sijaan tulisi puhua kulttuuriin "osallistumisesta".

Mitkä raportin toimenpide-esityksistä ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa (max 5)?

- Kulttuuribudjetin kasvattaminen valtion talousarviossa yhden prosentin tasoon (taiteen perusopetusmenojen kanssa yhteensä 1,15 prosenttiin).
- Rahoitusinstrumenttien ja tukijärjestelmien kehittäminen kulttuurialan työllisyyden parantamiseksi ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistämiseksi.
- Taiteilija-apurahojen yhteissumman nostaminen nykyisestä, ja verottoman apurahan rajan nostaminen.
- Kulttuurialan osaamis pohjan vahvistaminen.
- Hallituksen kulttuuripoliittinen selonteko eduskunnalle uuden hallituskauden alussa

Miten voidaan mielestänne vaikuttaa siihen, että työryhmän viestit tulevat huomioiduiksi ja esitykset toteutetuiksi mahdollisimman hyvin seuraavalla hallituskaudella?

Lähtökohtaisesti hallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävänä on ottaa asettamansa työryhmän esitykset vakavasti ja huomioida ne päätöksinä tehtäessä, sekä mahdollistaa niiden

edelleen kehittämisen ja toimeenpanon yhteistyössä eri vastuutahojen kanssa. Toimenpide-ehdotusten konkretisoimisessa ja edelleen kehittämisessä tulisi käyttää hyväksi myös asiantuntevaa järjestökenttää.

Lukukohtaiset kommentit

Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Hallituksen on syytä antaa kulttuuripoliittinen selonteko eduskunnalle vuonna 2023 alkavalla hallituskaudella, osoittaakseen sitoutumisensa taide- ja kulttuurikentän jälleenrakentamiseen ja esittääkseen linjauksensa sen elvyttämiseen. Samoin kulttuurin ja luovien alojen edistämiseen on syytä löytää hallinnonalarajoja ylittäviä ratkaisuja, kuten työryhmän ehdottama ministeriryhmä ja kulttuurin ja luovien alojen aloitteita, linjauksia ja seurauksia käsittelevä elin.

Kulttuurialan sisällä voidaan toki korostaa ja sanoittaa luovan työn tuomaa lisäarvoa talouteen, työllisyyttä, kasvua ja vientiä – mutta lähtökohtaisesti tämän tulisi olla myös kaikkien luovaa työtä tukevien tahojen tiedossa. Kulttuurialan arvostuksen kohottamiseen tarvitaan eri hallinnonalojen yhteistyötä ja yhteisymmärrystä luovien alojen potentiaalista ja hyödyistä (ei pelkästään niiden tarjoamasta lisäarvosta), hallituksesta eri ministeriöihin ja kuntien lautakuntiin.

Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Taiteen ja kulttuurin rahoituksen nostamisen prosenttiin tulisi olla lähtökohta, ja tavoitteeksi ja malliksi tulisi ottaa Ruotsin, Saksan ja Ranskan kulttuuribudjetit. Suomessa luovien alojen osuus bruttokansantuotteesta on Pohjoismaiden pienin, 2,3 %. Pienen kielialueen on syytä panostaa omaan, elävään kulttuuriin ja taiteeseen, sitä ei tee puolestamme kukaan muu. Taiteellisen työn perusrahoitus on taattava julkisella rahoituksella, jotta varmistetaan kestävä kehitys ja hyvinvoiva kenttä. Yksityisen rahoituksen tulisi edelleen mieltää lisäresurssina erillisille hankkeille, ei perustoiminnan mahdollistamiselle.

Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Osaamisen kehittäminen ja vahvistaminen on tärkeää, ja jatko-, täydennys- tai täsmäkoulutuksiin osallistumisen tulisi olla kaikille saavutettavaa. On kuitenkin huomioitava alakohtaisia eroja suhteessa koulutuksen tarpeeseen, ja siksi on tärkeää, että resursseja kohdennetaan myös alakohtaisesti, eikä ensisijaisesti laajoille kohderyhmille.

Yhdymme Tanssin ja Sirkuksen tiedotuskeskusten lausuntoihin, joissa tiedotuskeskukset korostavat kulttuuriviennin kasvattamista ja kansainvälisen yhteistyön merkitystä, jota raportissa tuskin huomioidaan (paitsi osaamisohjan vahvistamisessa). Esittävien taiteiden resurssit matkoihin ja kansainväliseen yhteistyöhön ovat vähentyneet, eivätkä tavanomaisen viennin rahoitusinstrumentit sovellu kaikille taidelajeille. Kansainvälisen toiminnan merkitystä olisi voitu korostaa raportissa usean kohdan kohdalla.

Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Selkeitä, ja merkittäviä toimenpide-ehdotuksia, joihin on helppo yhtyä.

Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Viimeisessä kohdassa, ”Vahvistetaan kulttuurialan tilasto- ja tietoperustaa sekä alan vaikuttavuuteen liittyvää monialaista tutkimusta”, jonka vastuu olisi opetus- ja kulttuuriministeriöllä, Cuporella ja korkeakouluilla. On huomioitava, että taiteen tiedotuskeskukset ministeriön strategisina kumppaneina vastaavat alojensa tilastoinnista ja toimivat kenttensä asiantuntijoina. Tehdäkseen kulttuurialaa koskevaa tutkimusta Cupore ja korkeakoulut tarvitsevat eri taiteenaloilta perusteellisia tilastoja. Tätä tilasto- ja tutkimustyötä tekevät tiedotuskeskukset, joiden perusrahoitus on luotettavan tilastopohjan edellytys.

Yhdymme myös Työväen Näyttämöiden Liiton lausuntoon koskien sivujen 24 ja 25 lisäysehdotuksia:

- Sivu 24, lisäys ensimmäisen lauseen perään: ”Taiteen harrastamiselle tulisi taata tasa-arvoiset mahdollisuudet asuinpaikasta tai varallisuudesta riippumatta.”

Stara Linnea
Teatterin tiedotuskeskus ry.